



İKV BİLGİ NOTU

SCHENGEN SINIR KODU'NUN REFORMU

Ahmet Emre Usta, İKV Uzmanı

AP ve AB Konseyi, 6 Şubat 2024 tarihinde, AB'nin ve Üye Devletlerin ortak dış sınırlar ile Schengen Alanı içerisindeki iç sınırların yönetişimini güçlendirme ve iş birliğini arttırma amacıyla, Schengen Sınır Kodu'nun (2016/399/AB sayılı Tüzük) reforme edilmesine yönelik siyasi anlaşmaya vardı.

Yeni Kurallar Ne Getiriyor?

AP ve AB Konseyinin Schengen Sınır Kodu'nun güçlendirilmesine yönelik vardığı anlaşma aşağıdaki yenilikleri içeriyor:

- **Göç Akışlarının Araçsallaştırılmasıyla¹ Mücadele:** Üye Devletler, göçmenlerin siyasi amaçlar için kullanıldığı durumlarda, geçiş noktalarının sayısının azaltması veya polisyeye tedbirlerin arttırılması gibi tedbirlere başvurabilecek.
- **İç Sınır Kontrollerine Yönelik Netleştirilmiş Bir Çerçeve:** Üye Devletler, kamu politikası veya iç güvenliğe yönelik ciddi bir tehdit söz konusu olduğunda, istisnai olarak iç sınır kontrolleri uygulayabilecek. Tehditlerin öngörülemez olması halinde, bu tür kontroller bir aya kadar olan bir süreyle alınabilecek ve en fazla üç ay süreyle uzatılabilir. Öngörülebilir tehditlere yönelik iç sınır kontrolleri ise altı aya kadar bir süre için yürürlükte kalabilecek. Bu süreler, azami iki yıl olmak üzere, altı aya kadar yenilenebilir süreler için uzatılabilir.
- **Düzensiz Göçmenlere Karşı Yeni Geri Gönderme Prosedürü:** Üye Devletler, kendi sınırları içerisinde yasadışı olarak bulunduğunu tespit ettikleri üçüncü ülke vatandaşlarını doğrudan geldikleri Üye Devlete geri gönderebilecek.
- **Yeni Bir Sağlık Krizi Durumunda Dış Sınır Tedbirleri:** COVID-19 salgını döneminde AB Konseyi sadece Üye Devletlere bağlayıcı olmayan tavsiyelerde bulunabiliyordu. Yeni kurallar çerçevesinde Konsey, büyük ölçekli bir sağlık krizi durumunda dış sınırlar için geçici seyahat kısıtlamalarına izin veren kararlar alabilecek. Dahası Konsey kararı, test ve karantina gibi diğer tedbirleri de içerebilecek.²

¹ Araçsallaştırma, üçüncü bir ülkenin AB'nin ya da bir Üye Devletin istikrarını bozmak amacıyla üçüncü ülke vatandaşlarının AB'nin dış sınırlarına doğru hareketini teşvik ettiği ya da kolaylaştırdığı bir durum olarak tanımlanmıştır.

² Avrupa Komisyonu, "Schengen: Council and European Parliament Agree to Update EU's Borders Code", 6 Şubat 2024, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/02/06/schengen-council-and-european-parliament-agree-to-update-eu-s-borders-code/>



Teklifin Arka Planı

Göçmen akınları ve COVID-19 salgını döneminde Üye Devletlerin aldıkları tek taraflı tedbirler, dünyadaki en geniş sınırsız seyahat bölgesi olan ve 27 üye ülke, 420 milyon üzerinde nüfus ve 4 milyon kilometrekarelik bir bölgeyi temsil Schengen Alanı'na yönelik mevcut kuralların gözden geçirilmesine yönelik tartışmaların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Avrupa Komisyonu, 23 Eylül 2020 tarihinde kamuoyuna duyurduğu Yeni Göç ve İltica Paketi ve 2 Haziran 2021 tarihinde yayımladığı "Tam Olarak İşleyen ve Dayanıklı Bir Schengen Alanı" başlıklı stratejisinde, Schengen Sınır Kodu'nun reforme edilmesine yönelik bir teklif yayımlayacağını duyurmuştu. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ise 15 Eylül 2021 tarihli Birliğin Durumu konuşmasında, göçmenlerin siyasi amaçlarla araçsallaştırılmasına yönelik yeni tedbirler alınacağını ve AB'nin dış sınırlarının yönetiminde birliğin sağlanacağını ifade etmişti. Bu doğrultuda harekete geçen Avrupa Komisyonu, 14 Aralık 2021'de, Schengen Sınır Kodu'nun reformu kapsamında yeni kuralları içeren bir teklif yayımladı.³

Sıradaki adım

İlgili teklifin AP ve AB Konseyi tarafından resmen onaylandıktan sonra AB Resmî Gazetesi'nde yayınlanmasını takip eden yirminci gün yürürlüğe girmesi bekleniyor.

³ Avrupa Komisyonu, "Schengen: New Rules to Make the Area without Internal Border Controls More Resilient", 14 Aralık 2021, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_6821